RS AU § 212 Motion. Motverka våld mot äldre

Ärendenummer: RS 2026/390

Arbetsutskottets förslag till regionstyrelsen för beslut i regionfullmäktige

- Motionen anses besvarad.

Sammanfattning

Sara Lidqvist (KD) yrkar i en motion att:

- Socialnämnden gör en riktad satsning för att utbilda personal, både egen och via entreprenad, i syfte att öka kunskapen om våld mot äldre.
- Region Gotland gör en riktad satsning för att informera anhöriga om risken för våld mot äldre och inrättar någon form av visselblåsarfunktion med syfte att göra det lättare att anmäla misstanke om våld mot äldre.
- Personer med hemtjänst ska ha rätt att välja att få hjälp av en person av samma kön i intima omsorgssituationer.

Motionären beskriver att våld mot äldre är ett samhällsproblem som ofta förbises och att när äldre utsätts för våld i någon form är det vanligtvis från personer i deras närhet. Det kan vara familjemedlemmar eller vårdgivare inom hemtjänst och olika boenden. Problemet är ofta dolt på grund av skam, rädsla eller beroendeförhållanden. Det kan göra det extra svårt att upptäcka och rapportera om. Att våld och sexuella övergrepp förekommer inom hemtjänsten och omsorgerna i vårt land har uppmärksammats i media flera gånger på senare tid men mörkertalet för sexuella övergrepp är antagligen stort.

Motionen har remitterats till socialnämnden. I sitt yttrande beskriver socialnämnden att de delar bilden av våld mot äldre som ett allvarligt samhällsproblem och att kunskapen behöver stärkas. Det pågår, inom socialnämnden, utbildningsinsatser och det finns nyckelpersoner som bevakar området våld i nära relationer. Socialnämnden bedömer att fortsatt kompetensutveckling kan ske inom ramen för befintliga strukturer. Avseende information till anhöriga och möjlighet att anmäla missförhållanden nämns anmälan enligt lex Sarah och möjlighet att lämna en orosanmälan via Region Gotlands e-tjänst, vilket även omfattar oro för vuxna/äldre personer. Socialnämnden menar att det finns praktiska och organisatoriska utmaningar i vissa av motionens förslag, särskilt kopplat till kompetensförsörjning och bemanningssituationen inom äldreomsorgen. Önskemål om att få hjälp av personal av samma kön vid intima omsorgssituationer eftersträvas att tillgodoses, men kan vara svårt att garantera då bemanning, schemaläggning och kompetensförsörjning främst behöver säkerställa att insatser kan ges på ett tryggt och kontinuerligt sätt. Socialnämnden föreslår att motionen ska anses besvarad.

Regionstyrelsen föreslår att motionen ska anses besvarad mot bakgrund av det arbete som pågår inom socialnämnden samt de frågeställningar som en särskild utredare har fått i uppdrag att se över.

Bedömning
Regionstyrelseförvaltningen konstaterar att socialnämnden har pågående utvecklingsarbete kring våld mot äldre. Genom den inarbetade nyckelpersonsstrukturen finns det medarbetare inom alla verksamhetsgrenar med uppdrag att särskilt bevaka ämnesområdet, ha ett kollegialt lärande och att sprida kunskap om våld inom organisationen. Socialnämnden har genomfört utbildningar om våld i nära relationer, integrerar information om våld mot äldre i befintliga kanaler till anhöriga och strävar efter att tillmötesgå de äldres önskemål rörande personal i intima omsorgssituationer. Samtidigt beskriver socialnämnden att det är viktigt att underhålla kunskap både internt och i relation till anhöriga.

Frågan rörande trygghet inom äldreomsorgen är högaktuell nationellt och en särskild utredare har tillsatts. Det kommer sannolikt att komma vägledningar och stöd kring våld mot äldre från nationell nivå till sommaren 2027. Förhoppningsvis inkluderar det då även aspekter kring att balansera resurser med målsättningar.

Socialnämnden föreslår regionfullmäktige att besluta att motionen anses besvarad. Regionstyrelsen föreslår att motionen ska anses besvarad mot bakgrund av det arbete som pågår inom socialnämnden samt de frågeställningar som en särskild utredare har fått i uppdrag att se över.

Ärendets behandling under mötet
Ordförande ställer proposition på regionstyrelseförvaltningens förslag och finner att det bifalls.

Beslutsunderlag
Motion daterad 2026-02-16
Socialnämnden 2026-06-08 § 90
Yttrande socialnämnden daterad 2026-06-08
Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2026-09-15